

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2.0832
Tarih : 1.9.08.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 19/08/2022 16:22
Sayı: E-120.10-1066929

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) verilerine göre, cezaevlerinde son 8 ayda aralarında tahliyeleri ATK tarafından engellenen hasta tutukluların da bulunduğu 43 mahpus cezaevlerinde yaşamını yitirdi. Ağır sağlık sorunlarına rağmen 651'i ağır, bin 517 hasta tutuklu, Adli Tıp Kurumları (ATK) tarafından verilen raporlar nedeniyle tahliye edilmeyerek ölüme terk ediliyor. Ülke hapishanelerinde hastalıkları nedeniyle veya şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren mahpusların ölüm nedenlerinin tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Av. Abdullah Koç
HDP Ağrı Milletvekili

ÖZET GEREKÇE

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği'nin (CİSST) verilerine göre 2014'ten günümüze hapisanede "intihar eden" kişi sayısı 97 olarak kayıtlara geçti. İHD'nin verilerine göre de 2021 yılı içinde 13 mahpus intihar etti, 5 mahpus şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi, bir mahpusun ölüm nedeni belirsiz. İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) rakamlarına göre, cezaevlerinde 651'i ağır, 1517 hasta mahpus bulunuyor.

İnfaz yasasının "Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi" başlığını taşıyan 16. Maddesinde 24.1.2013 tarihinde 6411 Sayılı Yasa'yla birlikte yapılan değişiklikle "maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazı üçüncü fıkrafta belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir" hükmü bile tam olarak uygulanmamaktadır. Kanundaki "Hayatını yalnız idame ettirme" kriterine aykırı olarak Adli Tıp Kurumu raporlar vermektedir. Örnek olarak Mehmet Emin Özkan'ı ve Aysel Tuğluk'u verebiliriz. Bize göre kanundaki bu hüküm kaldırılmalı, ağır hasta mahpusların tümü iyileşmeleri için serbest bırakılmalıdır.

Uluslararası mevzuatlar devletlerce özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin yaşam hakkı konusunda devletlere pozitif yükümlülükler yüklemiştir. Devletler, özgürlüğünden yoksun bırakılmış kişilerin sağlığa erişim hakkı konusunda özgür bireylerle eşit şartlarda bulunmasını sağlamakla yükümlüdürler ve sözleşmeleş. Anayasanın 90. Maddesi ile garanti altına alınmışlardır. Birleşmiş Milletler resmi belgeşi olan ve üye ülkelerce de kabul edilen İstanbul Protokolünde "tutuklu ve hükümlü konumda da olsa her hastanın kendi doktorunu seçme ve raporlarının bağımsız bilirkişilerce hazırlanmasını isteme hakkı vardır". Üniversite hastaneleri, eğitim araştırma hastaneleri, tam teşekküllü devlet hastaneleri, hasta mahpusların sağlık durumlarıyla ilgili objektif süreçler yürütüp raporlar hazırlayabilir.

Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) eski İl Eş Başkanı ve Parti Meclisi üyesi Mehmet Candemir (60), tutuklu bulunduğu Giresun Espiye L Tipi Kapalı Cezaevi'nde 15 Ağustos'ta yaşamını yitirdi. Elazığ 1'Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde bulunan yüzde 96 engelli hasta tutuklu 68 yaşındaki İbrahim Yıldırım, tahliyesine 10 gün kala 14 Ağustos'ta yaşamını yitirdi. Metris R Tipi Cezaevi'nde tutulan yüzde 98 engelli hasta tutuklu Serdal Yıldırım da ağır sağlık sorunlarına rağmen tahliye edilmiyor. Avukatlarının Yıldırım'ın infazının ertelenmesi için Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı'na yaptığı başvuru da ATK'nin "Cezaevinde kalamaz" raporuna rağmen reddedildi.

GEREKÇE

Adli Tıp Kurumu tarafından verilen “Cezaevinde Kalabilir” raporları ile bu kurum toplum nezdinde güvenilirliğini yitirmiştir. Mahpuslar için tam teşekküllü ve üniversite hastaneleri tarafından verilen raporlara rağmen Adli Tıp Kurumu bu raporların aksi yönünde rapor düzenleyerek yaşam hakkı ihlaline neden olmaktadır.

Demans hastalığı nedeniyle ağır sağlık sorunları yaşayan Aysel Tuğluk, hasta raporlarına rağmen ATK tarafından verilen “cezaevinde kalabilir” raporu gerekçesiyle tahliye edilmiyor. Savunmaya zorlandığı Kobanê Davası’nda hakkında tahliye kararı verilen Aysel Tuğluk, tutuklu bulunduğu farklı bir dosya nedeniyle tahliye edilmiyor. Tuğluk’la ilgili “cezaevinde kalabilir” kararı veren ATK, aynı hastalığı bulunan 28 Şubat davası sanığı Çevik Bir’e “cezaevinde kalamaz” raporu verdi. Raporun ardından Çevik Bir hakkında tahliye kararı verildi.

İnsan Hakları Derneği’nin (İHD) verilerine göre 2022’nin ilk 8 ayında hastalıkları nedeniyle veya şüpheli bir biçimde yaşamını yitiren 43 mahpus aşağıdaki şekildedir:

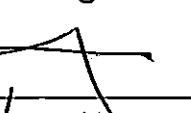
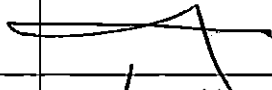
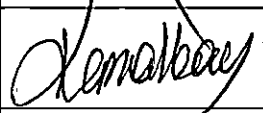
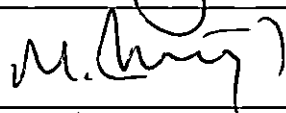
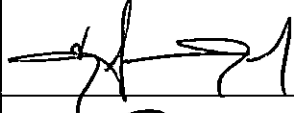
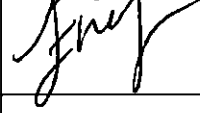
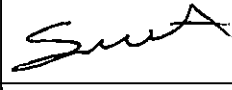
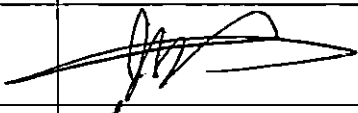
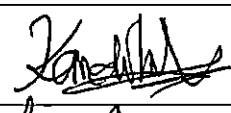
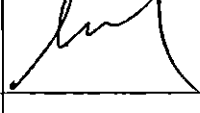
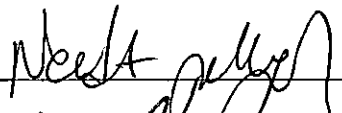
- Van M Tipi Cezaevi’nde tutulan Murat E., 13 Ocak’ta şüpheli şekilde yaşamını yitirdi.
- Bitlis’in Hizan ilçesinden olan ve geçen 2021 yılının Temmuz ayında “yaralama” suçundan tutuklanarak Aydın E Tipi Kapalı Cezaevi’ne konulan Yılmaz Ekinci’nin (28), 13 Ocak’ta intihar ettiği ileri sürüldü.
- Van Yüksek Güvenlikli Cezaevi’nde hastalığı nedeniyle tek kişilik karantina hücresinde tutulan 70 yaşındaki Ramazan Turan, 21 Ocak’ta yaşamını yitirdi. Turan’ın geçirdiği kalp krizi sonucunda yaşamını yitirdiği ileri sürüldü.
- Kandıra Kapalı Cezaevi’nde tutulan Emrah Çalışır’ın geçirdiği kalp krizi sonucu 26 Ocak’ta yaşamını yitirdiği iddia edildi.
- Adana Kürkçüler F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi’nde tutuklu bulunan Sefa Körçe’nin, 29 Ocak’ta kalp krizi sonucu yaşamını yitirdiği ileri sürüldü.
- Bolu F Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan Mehmet Hanifi Bilgin, tahliyesine 5 ay kala 30 Ocak’ta yaşamını yitirdi. Aileyi arayan cezaevi yönetimi, Bilgin’in “kalp krizi nedeniyle” yaşamını yitirdiğini iddia etti.
- Ağır hasta tutuklu Turgay Deniz (39), tutuklu bulunduğu Metris Cezaevi’nde fenalaşması üzerine kaldırıldığı Yedikule Göğüs ve Hastalıkları Hastanesi’nde 2 Şubat’ta yaşamını yitirdi.
- Aliğa Şakran Cezaevi’nde bulunan adli tutuklu Ercan Eke (43), 5 Mart’ta şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi. Eke’nin ön otopsisinde başında darp izleri olduğu ileri sürüldü.
- Kırıkkale Keskin T Tipi Kapalı Cezaevi’nde tutulan İsa Yaşar (57), 6 Şubat’ta yaşamını yitirdi. Cezaevi yönetimi, Yaşar’ın aniden kalp durması sonucu yaşamını yitirdiğini iddia etti.
- Mersin Anamur T Tipi Kapalı Cezaevi’nde tutulan Şahin Adanur, yakalandığı koronavirüs (Kovid-19) nedeniyle 12 Şubat’ta yaşamını yitirdi.
- Bank Asya’ya para yatırdığı gerekçesiyle tutuklanan 84 yaşındaki Musret Muğla, Manisa T Tipi Cezaevi’nde 13 Şubat’ta yaşamını yitirdi.

- Kırıklar F Tipi Cezaevi'nde bulunan ağır hasta tutuklu 82 yaşındaki Yusuf Bekmezci, 47 gün kaldığı yoğun bakım ünitesinde 20 Şubat'ta yaşamını yitirdi.
- Iğdır S Tipi Cezaevi'nde tutulan adli tutuklu Sezer Alan, 20 Şubat'ta cezaevinde şüpheli şekilde yaşamını yitirdi.
- Bilecik M Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Taner Işıldak, 23 Şubat'ta şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi.
- Denizli D Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Ali Kaya, 25 Şubat'ta odasında ölü bulunduğu iddia edildi.
- Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Bedri Çakmak, cezaevinde mide kanserine yakalanmasına rağmen infazını tamamlamasına 1 yıl kala 11 Mart'ta yaşamını yitirdi.
- Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Hayri Kardeş, bağırsak kanseri hastalığı nedeniyle tahliye edildikten 10 gün sonra 15 Mart'ta yaşamını yitirdi.
- Iğdır S Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Sinan Kaya, 20 Mart'ta şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi.
- Van F Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Şervan Can Güder, 22 Mart'ta yaşamını yitirdi. Cezaevi yönetimi, Güder'in kalp krizi nedeniyle yaşamını yitirdiğini iddia etti.
- Elazığ T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan 17 yaşındaki Umut Bulut, 23 Mart'ta şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi.
- Midyat M Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan kanser hastası 82 yaşındaki Abdo Baran, 24 Mart'ta kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi.
- Reşat Altınbaş, Silivri Açık Cezaevi, İnfaz Kurumu, 24 Mart'ta, ağır kanser hastası olduğu için infaz ertelendikten yaklaşık bir hafta sonra yaşamını yitirdi.
- Manisa T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Mehmet Sevinç, 7 Nisan'da beyin kanaması sonucu yaşamını yitirdi.
- Silivri 5 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Ferhan Yılmaz, 12 Nisan'da şüpheli şekilde yaşamını yitirdi.
- Antalya Antalya E Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan hasta tutuklu Mehmet O., 19 Nisan'da şüpheli şekilde yaşamını yitirdi.
- Kandıra F Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Ali Nuri Bakır, 22 Nisan'da kalp krizi nedeniyle yaşamını yitirdi.
- Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Seyit Şahin, 26 Nisan'da şüpheli şekilde yaşamını yitirdi.
- Bolu F Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Yusuf Akmısı, 8 Mayıs'ta şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi.
- İzmir Kırıklar F Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan hasta tutuklu 73 yaşındaki Abdullah Ece, koronavirüs nedeniyle kaldırıldığı hastanede 14 Mayıs'ta yaşamını yitirdi.
- Tarsus T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Ferhat Doğan, 15 Mayıs'ta şüpheli şekilde yaşamını yitirdi.
- Ceyhan M Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Y.E.Y., 20 Mayıs'ta şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi.
- Batman Beşiri T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Sıddık Uğur, 25 Mayıs'ta şüpheli şekilde yaşamını yitirdi.

- Denizli D Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Hakan Kaşarlıoğlu, 4 Haziran'da yaşamını yitirdi. Cezaevi yönetimi, Kaşarlıoğlu'nun kalp krizi geçirdiğini iddia etti.
- Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Kadir Karademir, 12 Haziran'da şüpheli şekilde yaşamını yitirdi.
- Denizli Kocabaş T Kapalı Cezaevi'nde tutulan Fethi Ün, 13 Haziran'da beyin kanaması sonucu yaşamını yitirdi.
- Bodrum S Tipi Açık Cezaevi'nde tutulan Osman Ali Yılmaz, 10 Temmuz'da şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi.
- Sakarya L Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu olan Meryem Serçe, 11 Temmuz'da şüpheli şekilde yaşamını yitirdi.
- Ödemiş T Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan hasta tutuklu Mehmet Sait Demiröz, 17 Temmuz'da yaşamını yitirdi.
- Diyarbakır 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde tutulan Kadri Ekici, 21 Temmuz'da şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi.
- Urfa E Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Mehmet Yılmaz, 24 Temmuz'da şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi.
- Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Taner Atmaca, 29 Temmuz'da şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi.
- Elazığ 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde bulunan yüzde 96 engelli hasta tutuklu 68 yaşındaki İbrahim Yıldırım (68), tahliyesine 10 gün kala 14 Ağustos'ta yaşamını yitirdi.
- Giresun Espiye L Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Mehmet Candemir (60), 15 Ağustos'ta yaşamını yitirdi. Cezaevi yönetimi Candemir'in kalp krizi sonucu yaşamını yitirdiğini ileri sürdü.

Son olarak, Urfa 2'Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Bazo Yılmaz (67), dün gece yaşamını yitirerek bu ölümlere bir yenisi eklenmiştir. Yukarı Göklü eski Belde Belediye Başkanı ve Halfeti Belediye Meclis üyesi Yılmaz, Demokratik Toplum Kongresi (DTK) üyesi olduğu iddiasıyla 12 Aralık 2016 tarihinde gözaltına alınarak tutuklanmıştı. 2018 yılında ise Yılmaz'a 9 yıl hapis cezası verilmişti. Cezaevlerinden her gün yeni cenazeler çıkmaya devam etmektedir. Hasta mahpusların tamamının şartsız ve koşulsuz tahliye edilmesi ve yaşanabilecek yeni ölümlerin önüne geçilmesi elzemdir.

Ülke hapishanelerinde hastalıkları nedeniyle veya şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren mahpusların ölüm nedenlerinin tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
3	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
4	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
5	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
6	MURAT SARISAÇ	VAN	
7	SIDIK TAŞ	SİİRT	
8	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
9	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	OYA ERSOY	İSTANBUL	
12	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
13	PERO DUNDAR	MARDİN	
14	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
15	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
16	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
17	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
18	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
20	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	